
Odbor za vanjske poslove

2016/2301(INI)

20.6.2017

MIŠLJENJE

Odbora za vanjske poslove

upućeno Odboru za međunarodnu trgovinu

o utjecaju međunarodne trgovine i trgovinskih politika EU-a na globalne
vrijednosne lance
(2016/2301(INI))

Izvjestitelj za mišljenje: Pier Antonio Panzeri

PA_NonLeg

PRIJEDLOZI

Odbor za vanjske poslove poziva Odbor za međunarodnu trgovinu da kao nadležni odbor u prijedlog rezolucije koji će usvojiti uvrsti sljedeće prijedloge:

- A. budući da se udio globalnih vrijednosnih lanaca u svjetskim proizvodnim i trgovinskim obrascima nastavlja povećavati, što donosi i prilike i izazove; budući da globalizacija treba biti poluga gospodarskog razvoja i integracije zemalja u razvoju u svjetsko gospodarstvo u cilju većeg blagostanja i ljudskih prava za sve, u skladu s deklariranim načelima i ciljevima EU-a koji usmjeravaju njegove vanjske politike te usklađenost politika EU-a radi razvoja; budući da EU treba imati aktivniju ulogu u postizanju adekvatnog, pravednog, transparentnog i održivog upravljanja globalnim vrijednosnim lancima te ublažiti bilo kakav negativan učinak na ljudska prava, uključujući ugrožavanje radničkih prava;
- B. budući da EU i njegove države članice, koje zajedno čine najveće svjetsko tržište i vodeći su pružatelji pomoći u okviru Pomoći za trgovinu, mogu i trebaju iskoristiti taj položaj kako bi globalne vrijednosne lance učinili održivijima i uključivijima te promicali vrijednosti poput održivog razvoja, ljudskih prava te pravedne i etične trgovine, posebno među najsrodašnjim dijelovima stanovništva; budući da bi se u trgovinskim sporazumima trebalo priznati pravo na donošenje propisa u javnom interesu;
- C. budući da je cilj više međunarodnih konvencija, smjernica i propisa spriječiti povrede ljudskih prava; budući da su ih zemlje obvezne provoditi i stvoriti odgovarajuće pravne i ekonomске uvjete u kojima bi poduzeća mogla djelovati i naći svoje mjesto u globalnim lancima opskrbe;
- D. budući da se u okviru trgovinskih poticaja OSP i OSP+ zemljama u razvoju pruža bolji pristup tržištu u zamjenu za poštovanje radnih, okolišnih i socijalnih normi;
- E. budući da je manjak etičnosti u poslovanju također posljedica nedostatka dobrog upravljanja, nemoći ili nepostojanja nepristranih javnih tijela koja djeluju u općem interesu građana; budući da korupcija, nedostatak transparentnosti globalnih vrijednosnih lanaca i izuzeća iz zakona o radu i oporezivanja u zonama proizvodnje za izvoz mogu negativno utjecati na ljudska prava, osobito ugrožavanjem dostojanstvenog rada i sindikata;
  1. ističe da se trgovina i ljudska prava međusobno osnažuju i da poslovna zajednica ima važnu ulogu u pružanju pozitivnih poticaja u pogledu promicanja ljudskih prava, demokracije i korporativne odgovornosti; pozdravlja činjenicu da su žene prepoznate kao jedan od ključnih elemenata i vodećih korisnika globalnih vrijednosnih lanaca, zahvaljujući čemu društva postaju uključivija;
  2. naglašava da globalni vrijednosni lanci čine jedinstvenu priliku za održiv napredak, osobito u zemljama u razvoju;
  3. ponavlja da su u sve povezanim svjetu snažan EU i ambiciozna trgovinska politika ključni za oblikovanje globalizacije i jačanje globalnog sustava koji se temelji na propisima; ističe da je zbog promjena u okviru globalne ekonomije još važniji pristup

europskih poduzeća tržištima trećih zemalja pod pravednim i ravnopravnim uvjetima;

4. ističe da globalizacija vrijednosnih lanaca može pomoći zemljama u razvoju da se integriraju u globalnu ekonomiju, smanje siromaštvo i otvore radna mjesta; sa zabrinutošću napominje da su nedostatak propisa, upotreba nestandardnih oblika zapošljavanja, neformalni rad i nepravilni oblici podugovaranja unutar globalnih lanaca opskrbe oslabjeli kolektivne pregovore i ugovore; osuđuje prisutnost dječjeg rada i prisilnog rada u nekim globalnim lancima opskrbe;
5. podsjeća, isto tako, da je sve više žena zaposleno, ali da su i dalje previše zastupljene na niskokvalificiranim i slabo plaćenim radnim mjestima, da nemaju pristup mjerama socijalne zaštite, uključujući zaštitu majčinstva, i da su često podvrgnute diskriminaciji i seksualnom uzinemiravanju;
6. napominje da se zbog rastuće globalizacije i složenosti vrijednosnih lanaca povećava važnost uloge koju korporacije imaju u uživanju i poštovanju ljudskih prava, uključujući prava djece, i održivosti okoliša; također napominje da korporativno ponašanje može snažno utjecati na razvoj i ljudsku dobrobit, i to na pozitivan ili na negativan način; međutim, sa zabrinutošću primjećuje da su postojeće norme, načela i mehanizmi za pravnu zaštitu u vezi s poslovanjem i ljudskim pravima i dalje rascjepkani u međunarodnom pravu i da se malo napredovalo u primjeni Vodećih načela UN-a o poslovanju i ljudskim pravima, oko kojih je u UN-u postignut jednoglasan dogovor uz punu podršku država članica EU-a, što je bio korak prema obvezujućim pravilima o korporativnoj odgovornosti;
7. ističe da je pouzdan pristup sirovinama važan za globalnu konkurentnost i istovremeno ističe da je jedan od glavnih izazova za zemlje u razvoju uspon u globalnom vrijednosnom lancu koji se ostvaruje ekonomskom diversifikacijom, za koju su potrebna pravedna pravila globalne trgovine koja pogoduju razvoju;
8. duboko je zabrinut zbog slučajeva povreda ljudskih prava i prijetnji održivosti okoliša, prouzročenih odlukama uprava nekih korporacija;
9. poziva Komisiju da dodatno promiče ratifikaciju i učinkovitu primjenu nekoliko međunarodnih smjernica, konvencija i pravila o poslovanju i ljudskim pravima, primjerice temeljne konvencije MOR-a, Vodeća načela UN-a o poslovanju i ljudskim pravima, Globalni sporazum UN-a o poslovanju, Inicijativu za transparentnost ekstraktivnih industrija i Proces Kimberley, uz poseban naglasak na iskorjenjivanju dječjega i prisilnoga rada, trgovine ljudima, korupcije i neetičnih radnih uvjeta, te na promicanju ravnopravnosti spolova, nediskriminacije i slobode udruživanja;
10. poziva Komisiju da osigura usklađenost europskih i međunarodnih poduzeća sa smjernicama OECD-a za multinacionalna poduzeća i smjernicama OECD-a za pojedine sektore, primjerice one o dužnoj pažnji za odgovorne lance opskrbe mineralima iz sukobima pogodenih područja; preporučuje jačanje uloge nacionalnih kontaktnih mjesta OECD-a i njihove suradnje s neovisnim nacionalnim i regionalnim institucijama za ljudska prava radi poboljšanja upravljanja globalnim vrijednosnim lancima;
11. snažno potiče Komisiju da izradi obvezan sustav dužne pažnje za cijeli EU kao i obvezan provediv regulatorni okvir, na temelju Vodećih načela UN-a o poslovanju i ljudskim

pravima, o načinu na koji korporacije poštuju ljudska prava i svoje obveze u pogledu socijalnih i okolišnih standarda te poziva države članice EU-a da u svojim nacionalnim i regionalnim akcijskim planovima o poslovanju i ljudskim pravima provedu relevantno zakonodavstvo i integriraju mjere za jačanje dužne pažnje u globalnim lancima opskrbe;

12. poziva Komisiju da iznese prijedloge za proširenje postojeće uredbe o drvnoj trgovini te nove uredbe o mineralima iz područja sukoba na druge sektore, osobito one u kojima dolazi do povreda ljudskih prava;
13. ističe važnost razmjene informacija i najboljih praksi u pogledu dužne pažnje i transparentnosti među državama članicama kojima se doprinosi pravednjim i održivijim globalnim vrijednosnim lancima; poziva poduzeća da u svojem poslovanju integriraju i provode načela dužne pažnje u pogledu ljudskih prava;
14. snažno potiče Komisiju da izradi obvezni sustav dužne pažnje za cijeli EU i poziva države članice EU-a da u svoje nacionalne akcijske planove o poslovanju i ljudskim pravima integriraju mjere za jačanje dužne pažnje u globalnim lancima opskrbe; ponovno poziva EU i države članice navedene u rezoluciji od 25. listopada 2016. o korporativnoj odgovornosti za ozbiljne povrede ljudskih prava u trećim zemljama¹, donesenu uz premoćnu većinu, da se pobrinu za to da velika poduzeća i njihovi podugovaratelji koji posluju u njihovim lancima opskrbe pod nadležnosti država članica, kao i trećih zemalja, prepoznaju, spriječe, ublaže i preuzmu odgovornost za negativne učinke na ljudska prava i okoliš u svojem poslovanju i vrijednosnim lancima, gdje god da se pojavljuju, među ostalim, uspostavom obvezujućih pravila i uklanjanjem postojećih prepreka pravosuđu u predmetima pokrenutima pred sudovima država članica zbog navodnih povreda ljudskih prava koje su počinila poduzeća na neki način povezana s EU-om; izražava žaljenje zbog toga što Komisija tijekom tih mjeseci nije poduzela gotovo ništa niti je Parlamentu pružila ikakve povratne informacije o rezoluciji; potiče MOR, poduzeća i ostale dionike da rade na ostvarenju istih ciljeva;
15. poziva EU i države članice da poboljšaju dijalog s trećim zemljama o provedbi Vodećih načela UN-a o poslovanju i ljudskim pravima, među ostalim potičući veći broj država na usvajanje nacionalnih akcijskih planova;
16. ponovno poziva sve države, uključujući EU i njegove države članice, na konstruktivno sudjelovanje na trećem zasjedanju međuvladine radne skupine o obvezujućem Ugovoru UN-a o poslovanju i ljudskim pravima u listopadu 2017. i na aktivan doprinos raspravama o ključnim elementima u izradi nacrta sporazuma, uključujući odnos ugovora UN-a i trgovinskih sporazuma, dužnu pažnju u pogledu ljudskih prava, provedbu, pristup pravnim lijevkovima te ulogu korporacija u pregovorima oko sporazuma;
17. poziva države članice da štite pojedince od povreda međunarodnog prava koje čine poduzeća, poboljšaju pravni okvir, stvore nadzorne mehanizme i potaknu domaće poboljšanje regulacije ljudskih prava kao i jamčenje usklađenosti politika;
18. poziva Komisiju da zajamči djelotvornu provedbu i nadzor uvjeta koji se odnose na ljudska prava i povezani su s trgovinskim povlasticama, kao što su OSP ili OSP+; poziva Komisiju, u tu svrhu, da u svojim aktivnostima nadzora i ocjenjivanja više primjenjuje

---

¹ Usvojeni tekstovi, P8_TA(2016)0405.

izvješća MOR-a i zaključke njegovih nadzornih tijela, kao i izvješća relevantnih mehanizama UN-a u području ljudskih prava;

19. napominje da trgovinska politika EU-a može biti sredstvo za borbu protiv negativnih učinaka ponašanja država i korporacija, kao i korupcije, izbjegavanja plaćanja poreza, socijalnoga dampinga i dječjega rada; podsjeća da je EU preuzeo vodstvo u uključenju trgovine i održivog razvoja u trgovinske sporazume i raspolaže brojnim instrumentima koji se temelje na poticajima, primjerice općim sustavom povlastica, radi povezivanja trgovine i razvoja, održivog rasta i vrijednosti;
20. poziva Komisiju da u sve trgovinske i ulagačke sporazume EU-a sustavno uvrštava snažne klauzule o ljudskim pravima radi jamčenja poštovanja međunarodno priznatih načela i smjernica kako je navedeno u točki 25. (d) Akcijskog plana EU-a za ljudska prava i demokraciju; napominje da je ključna politička volja za primjenu tih klauzula kada je to potrebno; ustraje na sustavnoj primjeni opsežnih *ex ante* i *ex post* „procjena utjecaja trgovine na održivost”, među ostalim i kad je riječ o ljudskim pravima;
21. traži da Komisija pruža potporu i jača učinkovito provođenje, izvršenje i praćenje obveza korisnika sustava OSP+, pa i u okviru projekata s više dionika i uz sudjelovanje civilnoga društva; ustraje na javnoj objavi pokazatelja i na transparentnosti dijaloga o sustavu OSP+, omogućujući uključenje i sudjelovanje organizacija civilnog društva; poziva na uspostavu mehanizma koji bi bio na raspolaganju pojedincima ili skupinama na koje je negativno utjecala provedba sustava OSP, OSP+ i „Sve osim oružja”;
22. poziva Komisiju, države članice te regionalne i lokalne vlasti da promiču održivu javnu nabavu primjenjivanjem posebnih zahtjeva o poštovanju ljudskih prava i međunarodnog prava, osobito kad je riječ o promicanju rodne ravnopravnosti i europskih pravila o tržišnom natjecanju te transparentnosti za dobavljače i njihove međunarodne lance opskrbe;
23. poziva Komisiju da predloži inicijativu u cilju poboljšanja zakonodavstva radi donošenja opsežnih mjera označivanja kako bi se zajamčilo kvalitetnije i pristupačnije informiranje potrošača o sadržaju, porijeklu i metodama proizvodnje proizvoda koji se prodaju na tržištu EU-a; ističe važnost kampanja podizanja razine osviještenosti radi sprečavanja povreda ljudskih prava i borbe protiv njih duž cijelih globalnih vrijednosnih lanaca, podizanja razine javne osviještenosti i postizanja promjene u ponašanju potrošača u smjeru kupovanja „bez zlouporabe”;
24. naglašava da su potrebni obvezujući ugovorni sporazumi, provedivi uporabom pravnih sredstava, o ljudskim pravima i mjerama zaštite okoliša između poduzeća i njihovih dobavljača u cijelom vrijednosnom lancu; ističe važnost učinkovitog izvršenja uporabom pravnih sredstava, uključujući pristup žrtava adekvatnim i prikladnim pravnim lijekovima; poziva Komisiju da, uz savjetovanje s civilnim društvom, provede temeljito razmatranje postojećih prepreka pravosuđu u predmetima pokrenutima pred sudovima država članica zbog navodnih povreda ljudskih prava koje su počinila poduzeća sa sjedištem u EU-u ili koje su počinjene unutar njihovih lanaca opskrbe u trećim zemljama;
25. ponovno potvrđuje hitnu potrebu da se kontinuirano, učinkovito i dosljedno djeluje na nacionalnoj, regionalnoj, europskoj i globalnoj razini kako bi se na djelotvoran način riješili pravni problemi koji proizlaze iz izvanteritorijalne dimenzije poduzeća i njihova

ponašanja te nesigurnosti povezane s time tko je odgovoran za povrede ljudskih prava;

26. sa zabrinutošću napominje izuzeća iz zakona o radu i poreza, kao i ozbiljne probleme povezane s dostojanstvenim radom i ograničenjima za sindikate do kojih dolazi u brojnim zonama proizvodnje za izvoz u okviru globalnih vrijednosnih lanaca; podsjeća da bi poslovni subjekti trebali uspostaviti mehanizme za pritužbe na operativnoj razini za radnike na koje njihove radnje ostavljaju posljedice, pa i u zonama proizvodnje za izvoz; ponovno poziva EU i države članice da poduzmu odgovarajuće korake za uklanjanje zakonskih, proceduralnih i institucijskih prepreka za pristupanje djelotvornim pravnim sredstvima.

INFORMACIJE O USVAJANJU U ODBORU KOJI DAJE MIŠLJENJE

Datum usvajanja	20.6.2017	
Rezultat konačnog glasovanja	+: -: 0:	25 11 14
Zastupnici nazočni na konačnom glasovanju	Lars Adaktusson, Michèle Alliot-Marie, Nikos Androulakis, Francisco Assis, Petras Auštrevičius, Bas Belder, Victor Boştinaru, Elmar Brok, James Carver, Lorenzo Cesa, Arnaud Danjean, Georgios Epitideios, Anna Elžbieta Fotypa, Eugen Freund, Sandra Kalniete, Tunne Kelam, Janusz Korwin-Mikke, Andrey Kovatchev, İlhan Kyuchyuk, Ryszard Antoni Legutko, Barbara Lochbihler, Sabine Lösing, Andrejs Mamikins, Ramona Nicole Mănescu, Alex Mayer, Tamás Meszerics, Francisco José Millán Mon, Clare Moody, Ioan Mircea Pașcu, Tonino Picula, Kati Piri, Julia Pitera, Jozo Radoš, Sofia Sakorafa, Jordi Solé, Jaromír Štětina, Dubravka Šuica, Charles Tannock, Miguel Urbán Crespo, Ivo Vajgl, Elena Valenciano, Geoffrey Van Orden, Anders Primdahl Vistisen	
Zamjenici nazočni na konačnom glasovanju	Reinhard Bütikofer, Luis de Grandes Pascual, Neena Gill, María Teresa Giménez Barbat, Ana Gomes, Andrzej Grzyb, Marek Jurek, José Ignacio Salafranca Sánchez-Neyra, Igor Šoltes, Marie-Christine Vergiat	

**KONAČNO GLASOVANJE POIMENIČNIM GLASOVANJEM U ODBORU ČIE SE
MIŠLJENJE TRAŽI**

28	+
ALDE	Ilhan Kyuchyuk, Ivo Vajgl, Jozo Radoš, María Teresa Giménez Barbat, Petras Auštrevičius
GUE/NGL	Marie-Christine Vergiat, Miguel Urbán Crespo, Sabine Lösing, Sofia Sakorafa
PPE	José Ignacio Salafranca Sánchez-Neyra
S&D	Alex Mayer, Ana Gomes, Andrejs Mamikins, Clare Moody, Elena Valenciano, Eugen Freund, Francisco Assis, Ioan Mircea Pașcu, Kati Piri, Neena Gill, Nikos Androulakis, Tonino Picula, Victor Boștinaru
VERTS/ALE	Barbara Lochbihler, Igor Šoltes, Jordi Solé, Reinhard Bütikofer, Tamás Meszerics

11	-
ECR	Anna Elżbieta Fotyga, Anders Primdahl Vistisen, Bas Belder, Charles Tannock, Geoffrey Van Orden, Marek Jurek, Ryszard Antoni Legutko
EFDD	James Carver
NI	Georgios Epitideios, Janusz Korwin-Mikke
PPE	Cristian Dan Preda

14	0
PPE	Andrey Kovatchev, Andrzej Grzyb, Dubravka Šuica, Elmar Brok, Francisco José Millán Mon, Jaromír Štětina, Julia Pitera, Lars Adaktusson, Lorenzo Cesa, Luis de Grandes Pascual, Michèle Alliot-Marie, Ramona Nicole Mănescu, Sandra Kalniete, Tunne Kelam

Korišteni znakovi:

- + : za
- : protiv
- 0 : suzdržani